

Ny bok om indianska religioner

Nyhet: 2015-03-18

Aztekerna var duktiga vetenskapsmän och hade stora, välorganiserade städer, egna djurparker och en blomsterkult. Samtidigt var de mycket våldsamma och offrade kvinnor och barn till gudarna. Daniel Andersson har skrivit en ny bok om Mellanamerikas förkoloniala religioner.

Boken, *Indianska religioner*, berättar om de större civilisationer – exempelvis azteker, tolteker och mayafolket – som levde i Mellanamerika från ungefär år 2000 f Kr. Det handlar om ett område som sträcker sig från dagens Mexiko till Costa Rica. Grupperna har en hel del gemensamt, bland annat har de besläktade språk, en speciell kalenderräkning och god kännedom om universum.

– De har ett ganska klart förhållande mellan liv och död. Skrifterna hos mayafolket handlar till exempel ofta om död, dödsångest eller oförståelse inför livet, "varför är vi här?" Man förde också ganska mycket krig med grannfolken. Samtidigt som de är duktiga astronomer och arkitekter har de väldigt våldsamma statsideologier, säger Daniel Andersson, universitetslektor i religionsvetenskap och författare till boken.

Runt år 0 började folkgrupperna i olika områden bygga städer, enorma samhällen med trähus och flera hundra tusen invånare. Aztekernas huvudstad var en av dåtidens största städer.

– Spanjorerna kommer dit på 1500-talet och beskriver väldigt väl hur det ser ut. Det är rent, de har djurparker, mycket vatten, blommor, höga tempel, pyramider, det är eldar överallt, de offerar människor och har bibliotek. Härskaren Moctezuma är sofistikerad, bildad, lyssnande.

Spanjorerna har svårt att få ihop bilden av aztekerna: samtidigt som det är ett civiliserat högkultursfolk är de massmördare, i sin mycket utvecklade kult till gudarna.

– Alla kulturer har våld i sig, religioner innehåller ju ofta våld – guden är arg, man slåss för sin gud – men aztekerna har mer våld i sin stat än många andra civilisationer. Det handlar om makt, arga gudar, möjligen näringsbrist – man dödade folk och åt av offren, och det var också ett sätt att ingjuta fruktan hos grannfolken.

Aztekerna offrade tusentals människor per år för att blidka olika gudar: regngudarna,

solgudarna, stadsgudarna och majsgudarna. Det fanns ett system där människor, även barn, valdes ut i ett slags gladiatorspel eller krig. Sedan fördes de till offerplatsen, pyramidens topp, där hjärtat drogs ut ur kroppen.

– Hjärtat offerades till guden, för hjärtat var det centrala, livet. Sedan slängde man ner kropparna från pyramiden.

Mayafolket hade en motsvarande ceremoni. I området där de bodde fanns stora underjordiska källor som användes vid offerritualer.

– Man har funnit liken på botten. Offren bands och slängdes ner där. Ofta var det utvalda människor: tillfångatagna krigare, vackra kvinnor, jungfrur eller speciella barn.

De förkoloniala civilisationernas religioner hade också fredligare inslag. Man tillbad sina lokala gudar i hemmet och byggde upp tempel till deras ära. Dit gick man i processioner, särskilt kring vissa högtider. Kring templen kunde det vara livligt.

– Där kunde man rena sig, köpa blommor och lägga på ett altare, där fanns en matdistributör och förmodligen kvinnor – det fanns en prostitueringskultur kring templet. Området var en sorts marknad.

När spanjorerna kom på 1500-talet dog miljontals människor i Mellanamerika, men inte huvudsakligen på grund av krigföring utan på grund av smittkoppor och andra sjukdomar.

– Det var smutsigare i det mångkulturella Europa, så spanjorerna var immuna mot nästan alla sjukdomar. Indianerna var inte det. De hade förmodligen aldrig varit exponerade för stora folkförflyttningar på det sättet.

Det aztekiska kungahuset levde vidare under en period, däremot upphörde offerkulturen.

– Den försvann direkt, spanjorerna tillät det inte. Men en del av aztekernas folkliga kultur – med ritualer i hemmet, begravningsriter, giftermål och vördnad inför naturen – levde vidare, säger Daniel Andersson.

– I dag är det indianska ganska levande i Mexiko. Indianen är viktig, och mayafolket och aztekerna är starka symboler för den mexikanska identiteten.

AV: [Elin Widfeldt](#)

Denna text är utskriven från följande webbsida:

<http://lir.gu.se/aktuellt/Nyheter/fulltext//ny-bok-om-indianska-religioner.cid1281817>

Utskriftsdatum: 2015-03-18